

Gulds-katten

Man kan blive træt af omtalen af 'de gode gamle dage' med refrænet om sammenhold, tilfreds-nøjsomhed og hygge ved julelampens skær. På den anden side er der også den traurige fortælling om 'dengang tiderne virkelig var hårde, så kom ikke her...' – hvilket kan være lige så irriterende. Om dengang børnene deltes om en frikadelle, da rugbrødet blev sparet på så længe, at hvis man fik en mundfuld og kom til at hoste, røg der grønligt støv ud af munden, og dengang da måltiderne bestod af grød – vandgrød og byggrød og så mere vandgrød. Fattigdommen registreredes på en slags madskala. Og hvis der en sjælden gang var gilde, gik snapseglasset rundt fra hånd til hånd, eller snarere fra mund til mund. Og kandisstykket, der skulle forsøde kaffen, blev suttet på og omhyggeligt lagt tilbage i skålen til den næste. Ak ja!

Familien Krause, der boede på en hedelod, kunne sagtens synge med på dette refræn. Bedsteforældrene var oprindeligt fra Flensburg og da grænsen blev nytegnat i 1864, flyttede de til en landsby lige syd for Kolding. Her gik det ganske godt for Helmut Krause, der var udlært skrædder. Deres børn modtog endda hver en lille sum penge, da de flyttede hjemmefra. Den ældste datter, Larsine, blev gift med en sølvsmed, der også klarede sig fint. Da deres børn blev store, fik de en lille pot penge, som de kaldte det, som der var tradition for i familien.

Den yngste, Oskar, var immervæk noget anderledes. Han var forkælet og lidt vild. Da han blev myndig, nåede han i løbet af ganske kort tid at solde sin portion penge op, gøre nabopigen gravid og melde sig ind i hæren. Han giftede sig dog med pigen Marie, og hendes far, der var husmand med et stort areal hedejord, sørgede for, at de både fik en hedelod på cirka 40 tønder land og også et primitivt bræddehus at bo i.

Som tiden gik, faldt Oskar nogenlunde til ro. Han fik også sat lidt skik på ejendommen, men den krævede en stor indsats, som Oskar trods voksende modenhed ikke kunne præstere. De havde efterhånden fået fire børn, og Marie lagde mærke til, at når Oskar kom hjem på orlov, gik han ofte op på en lille forhøjning bag huset og kiggede længe tværs hen over det tomme landskab mod horisonten. Så indtraf den dag, hvor en fremmed soldat kom ridende hen til huset. Marie var udenfor og fodre hønsene med kartoffelskrald og gammelt brød. Manden forklarede hurtigt sit ærinde: De havde ikke set noget til Oskar siden hans sidste orlov. Om han var syg eller... sætningen hang i luften. Marie kunne kun fortælle, at han var taget afsted efter orloven som sædvanligt. Hun blev ganske forskrækket og blev ikke mere beroliget, da soldaten oplyste hende, at Oskars kammerater fortalte, at han havde snakket en del om at tage til Amerika og finde lykken der.

Marie blev grebet af en bange anelse og løb ind i køkkenet, hvor hun tog et gammelt tinkrus ned fra tallerkenrækken. Her opbevarede Marie de sparepenge, det lykkedes dem at skrabe sammen. Ganske rigtigt: kruset var tomt. Hun gik ud igen til den ventende soldat. 'Han er væk', sagde hun tonløst. 'Sparepengene er væk. Han kommer aldrig tilbage.'

Det var en spådom, der gik i opfyldelse. Når nogen spurgte Marie til ham, rystede hun bare på hovedet og hendes mund trak sig sammen som en tynd, kold streg. Årene gik og familien overlevede just. Maries forældre hjalp så meget, de kunne, og Oskars søskende rakte af og til en hjælpende hånd. Børnene kom tidligt ud at tjene, mens Marie passede den lille bedrift.

En dag kom der en besked til Krauserslægten om, at der var kommet en arv fra Amerika, der bestod af en stor portion guld. Den stammede fra 'en tysker' med navnet Krauser. Med hjælp fra familien forsøgte Marie at gøre krav gældende på arven. Hun var ikke et øjeblik i tvivl om, at det var Oskar, der var 'en tysker', der var blevet velhavende i Amerika, og som han havde håbet ville berige familien og løfte dem op af fattigdom. Men det lykkedes ikke Marie at få sit krav godkendt, og en anden i Sønderjylland, der også hed Krauser, fik hele arven. Måske kunne Marie tolke historien som en lykkelig slutning på usikkerheden omkring sin mands pludselige forsvinden. Han

havde hele tiden haft familien i tankerne. At det alligevel gik så galt til sidst må dog have pint hende slemt. Men når hun blev udfrittet om det, rystede hun bare på hovedet og klemte læberne stramt sammen.

En gammel kone på heden. Knud Larsen 1904